

نام و نام خانوادگی:	ساعت شروع: ۸ صبح	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	سؤالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳
مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	تاریخ امتحان: ۱۴۰۰/۰۴/۱۵	تعداد صفحه: ۵	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه
دانش آموزان روزانه سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۴۰۰ http://aee.medu.ir			

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
------	-------------------------	------

بخش الزامی

(دانش آموزان عزیز به سوالات ۱ تا ۲۰ (جهت کسب ۱۶ نمره پاسخ دهید.)

تاریخ ادبیات (۱/۵ نمره)

الف

- ۱- چرا ادبیات دوره بیداری - بهویژه شعر - زبان محاوره را برگزید؟
- ۲- کدام مورد از آثار محمد تقی بهار (ملکالشعراء) نیست؟
- الف) تاریخ مختصر احزاب سیاسی ایران ب) تاریخ تطور نظم فارسی
- ج) سبک شناسی د) سرگذشت حاجی بابای اصفهانی
- ۳- شهریار از کدام شاعر غزل سرای نامی ایران ، تأثیر فراوان پذیرفته است؟
- الف) سعدی ب) حافظ ج) خواجه کرمانی د) مولوی
- ۴- نام آثار در ستون «الف» را به پدیدآورندگان آثار در ستون «ب» وصل کنید. (در ستون «ب» یک مورد اضافی است .)

«ب»	«الف»
۱- مهدی اخوان ثالث	الف) مدار صفر درجه
۲- احمد محمود	ب) ضیافت
۳- سید علی موسوی گرمارودی	ج) آخر شاهنامه
۴- سید مهدی شجاعی	

سبک شناسی (۱/۵ نمره)

ب

- ۵- درست یا نادرست بودن عبارت های زیر را مشخص کنید .
- الف) بسیاری از نشرهای دوره بیداری به ویژه نشر داستانی به موضوع خرافات می پردازد.
- ب) درسطح ادبی نشود دوره بیداری ، صنایع ادبی از نثر جدا می شود و نشر در خدمت بیان و خواست و آمال مردم به شکلی پویا ظاهر می گردد.
- ج) از بازترین ویژگی های ادبیات دوره بیداری توجه به تعلیم و تربیت جدید بوده است.
- ۶- جاهای خالی را با واژه مناسب کامل کنید.
- الف) گرایش شاعران دوره بیداری به قالب های کم کاربرد مانند: مستزاد و چهارپاره ، زمینه را برای ظهر..... فراهم کرد.
- ب) در نثر دوره بیداری عبارت های وصفی دور و دراز و لفظ پردازی های بیجا در نامه ها و نوشته ها می یابد.
- د) نثر دوران مشروطه با ویژگی هایی چون نوگرایی ، تجدد خواهی و آزادی طلبی و با هدف گسترش یافت.

موسیقی شعر (۵ نمره)

ج

- ۷- مشخص کنید وزن کدام مصraع « همسان » و کدام « ناهمسان » است؟
- الف) هرگز کسی به خوبی ، چون یار ما نباشد ب) عاقبت گرگ زاده گرگ شود

« ادامه سوالات در صفحه دوم »

با سمه تعالی

نام و نام خانوادگی:	ساعت شروع: ۸ صبح	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	سوالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳
مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	تاریخ امتحان: ۱۳۹۹/۰۴/۱۵	تعداد صفحه: ۵	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه
دانش آموزان روزانه سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۳۹۹ http://aee.medu.ir			

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
------	-------------------------	------

۰/۷۵	۸- برای بیت زیر، کدام وزن ترجیح دارد؟ چرا؟ «تا رفت مرا از نظر آن چشم جهان بین کس واقف از ما نیست که از دیده چه ها رفت» (الف) مفعول مفاعیل مستفعل مفعول مستفعل ۹- وزن بیت زیر در کدام گزینه درست آمد است؟ «ما نصیحت به جای خود کردیم روزگاری در این به سر بردیم» (الف) فاعلاتن فاعلتن مفاعلن ب) فاعلاتن مفاعلتن فع لن ج) مستفعل فاعلات فع لن د) مست فعلن مفاعل مست فعلن ۱۰- با توجه به بیت «اگر آن تُرک شیرازی به دست آرد دل ما را / به حال هندویش بخش سمرقند و بخارا را» (الف) اختیار حذف همزه در کدام هجای بیت صورت گرفته است؟ (ب) «تغییر کمیت مصوتها» را در هجاهای بیت مشخص کنید. ۱۱- پس از تقطیع هجایی بیت زیر «دو اختیار روزنی» به کار رفته در آن را پیدا کنید و بنویسید. «به که ز به رُسخن بر نگشاید زبان گر نتواند که مرد سخن به پایان بَرَد»	
۰/۲۵	زیبایی شناسی (۵ نمره)	۱۲- در هر یک از بیت های گروه «الف» کدام آرایه ادبی گروه «ب» به کار رفته است؟ (قسمت «ب» یک مورد اضافه است.)
۰/۲۵	«الف»	«ب»
۰/۷۵	الف) هر کو نظری دارد با یار کمان ابرو ب) به شهر عشق منم شهریار چون حافظ ج) شاه ترکان سخن مدعیان می شنود د) مستانه کاش در حرم و دیر بگذری	۱- تلمیح ۲- لف و نشر ۳- تناقض ۴- مراعات نظیر ۵- تضمن
۰/۵	۱۲- آرایه های شاخص هر بیت را از کمانک مقابله آن بیابید و بنویسید. (الف) ز دیوارها خشت و از بام سنگ به کوی اندرون تیغ و تیر و خدنگ (اغراق- مراعات نظیر) (ب) باز آی که در غم تو ما را چشمی و هزار چشمی آب است (مراعات نظیر- اغراق) ۱۴- انواع «لف و نشر» را در ابیات زیر مشخص کنید.	۱
۰/۵	الف) گر دهدت روزگار، دست و زبان زینهار هرچه بدانی مگویی، هرچه توانی مکن وردی است که صبح و شام دارد (ب) ذکر رخ و زلف تو دلم را	۱۵- در ابیات زیر، بخش هایی را که نشان دهنده آرایه های «تضاد» و «تناقض» است، مشخص کنید و برای تشخیص هر مورد دلیل بیاورید.
۱	الف) تأمل کنان در خط و صواب به از ژاژخایان حاضر جواب ب) چشم دل باز کن که جان بینی	۱۶- کدام آرایه ادبی، مناسب ترین ابزار برای تصویر آفرینی در حماسه است؟ این آرایه را در بیت زیر بیابید. چو بوسید پیکان سرانگشت اوی گذر کرد بر مهره پشت اوی
۰/۵	«ادامه سوالات در صفحه سوم»	

پاسمہ تعالیٰ

سوالات امتحان نهایی درس : علوم و فنون ادبی ۳	رشته : ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع: ۸ صبح	نام و نام خانوادگی:
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	تعداد صفحه: ۵	تاریخ امتحان: ۱۵ /۰۴ /۱۴۰۰	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۴۰۰			مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir

ردیف	نمره	سوالات (پاسخ نامه دارد)
۰/۷۵	۰/۷۵	<p>۱۷- در شعر زیر، کدام واژه دارای ایهام است؟ معانی آن را بنویسید.</p> <p>«ناگهان انگار / بر لب آن چاه / سایه‌ای را دید / او شغاد ، آن نابرادر بود .»</p> <p>۱۸- با توجه به «ایهام تناسب » به کار رفته در بیت زیر:</p> <p>«ز شور عشق ، دل خویش چون سبک سازیم نمک جدا به چه تدبیر از این کباب کنیم»</p> <p>الف) واژه «شور» در این بیت به معنی است ؛ و معنی دیگر آن « » است .</p> <p>ب) در معنایی که مورد نظر نیست ، واژه شور با « ». تناسب دارد .</p>
۰/۲۵	۰/۲۵	<p>نقد و تحلیل نظم و نثر (۳نمره)</p> <p>۱۹- سرودهٔ زیر از «پروین اعتصامی» را بخوانید و به پرسش‌ها پاسخ دهید.</p> <p>۱- محتسب مستی به ره دید و گربانش گرفت میست گفت: «ای دوست، این پیراهن است افسار نیست»</p> <p>۲- گفت: «مستی، زان سبب افتان و خیزان می‌روی»</p> <p>۳- گفت: «می‌باید تو را تا خانه قاضی برآم»</p> <p>۴- گفت: «نزدیک است والی را سرای، آن جا شویم»</p> <p>۵- گفت: «دیناری بده پنهان و خود را وارهان»</p> <p>الف) شاعر در گفتگوی بین «محتسب» و «مست» از کدام شیوه شعری استفاده کرده است؟</p> <p>ب) دو مورد «وبیزگی زبانی» را در بیت چهارم بیابید و بنویسید .</p> <p>ج) محتوای شعر پروین را از نظر فضای کلی(سطح فکری) بررسی کنید . (سه مورد)</p> <p>۲۰- با توجه به متن زیر از «جلال آل احمد» به پرسش‌ها پاسخ دهید .</p> <p>آخر چرا تصادف کردی ؟ ... مثل اینکه سوال را از او کردم ، اما وقتی دیدم نمی‌تواند حرف بزند ، خودم را به عنوان او دم چک گرفتم : «آخر چرا ؟ » به چنان عتابی و خطابی این‌ها را می‌گفتم که چشمم به دکتر کشیک افتاد . «مرده‌شور تون ببره، ساعت چهارتا حالا از تن این مرد خون میره، حیفتوون نیومد ؟ ... ». دستی روی شانه‌ام نشست و فریادم را خواباند . برگشتم . پدرش بود . با همان هیکل و همان قیافه . نیمه همان سیب امّا سوخته‌تر و پلاسیده‌تر و تازه داشت گل از گلمن می‌شکفت که شنیدم : - آقا کی باشند ؟ این را همان دکتر کشیک گفت که من باز سوار شدم : - «مرا می‌گید آقا ؟ من هیشکی . یک آقا مدیر کوفتی . این هم معلم . نواله تاریخ تشریح شما...» که یک مرتبه عقل هی زد که «پسرخفه شو ! » و خفه شدم . دلم می‌خواست یک کلمه دیگر بگوید . یک کنایه بزند ، یک لبخند ، کوچک ترین نیش</p> <p>الف) توصیف جزئی رفتار و خصوصیات افراد از وبیزگی‌های داستان جلال آل احمد است ، نمونه‌ای از آن را در متن بیابید و بنویسید .</p> <p>ب) معانی کنایه‌های زیر را بنویسید .</p> <p>۱- گل از گلمن می‌شکفت ۲- خودم را دم چک گرفتم</p> <p>ج) یکی از وبیزگی‌های سبکی نویسنده به کار گیری «حذف فعل است». یک مورد در متن بالا پیدا کنید و بنویسید .</p> <p>د) دو مورد از وبیزگی‌های شاخص نثر دورهٔ معاصر تا انقلاب اسلامی را در متن بالا بنویسید .</p>
۰/۵	۰/۵	<p>«ادامه سوالات در صفحه سوم»</p>

سوالات امتحان نهایی درس : علوم و فنون ادبی ۳	رشته : ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع: ۸ صبح	نام و نام خانوادگی:
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	تعداد صفحه: ۵	تاریخ امتحان: ۱۵ /۰۴ /۱۴۰۰	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۴۰۰			مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir

ردیف	نمره	سوالات (پاسخ نامه دارد)
۹		<h2>بخش انتخابی</h2> <p>دانش آموزان عزیز جهت کسب ۴ نمره، از سوالات ۲۱ تا ۳۶ فقط ۸ سوال را به دلخواه انتخاب کرده و پاسخ دهید.</p>
۰/۵		۲۱- به چه علت تحقیقات ادبی و تاریخی در دوره مشروطه جاذبه‌ای نداشت؟
۰/۵		۲۲- علت کم توجهی به کاربرد جمله‌ها و ترکیب‌های زبانی در شعر دوره بیداری چیست؟(دو مورد)
۰/۵		۲۳- بیت زیر دارای دو وزن است، هر دو وزن آن را بنویسید.
۰/۵		«لاف از سخن چو دُر توان زد آن خشت بود که پُر توان زد»
۰/۵		۲۴- آرایه قسمت‌های مشخص شده بیت‌های زیر را بنویسید.
۰/۵		الف) چنین گفت پیغمبر راستگوی زگهواره تا گور دانش بجوى
۰/۵		ب) حال مشکین که بدان عارض گندمگون است سر آن دانه که شد رهزن آدم با اوست
۰/۵		۲۵- دو مورد از ویژگی‌های فکری شعر زیر را بنویسید. «با این نسیم سحر خیز ، برخیز اگر جان سپر دیم دیروز در غربت باع ، من بودم و یک چمن داغ
۰/۵		امروز خورشید دردشت ، آیینه‌دار من و تو» (سلمان هراتی) ۲۶- موضوع کلی هر کدام از آثار زیر را بنویسید.
۰/۵		الف) تلخ و شیرین ب) سووشون
۰/۵		۲۷- نام پدید آورندگان آثار زیر را بنویسید. الف) طوفان در پرانتر
۰/۵		۲۸- متن زیر از داستان «سانتماریا» سید مهدی شجاعی را از نظر ویژگی‌های داستان‌های بعد از انقلاب اسلامی در قلمرو فکری بررسی کنید. «درست در همان لحظه ، شما «یامهدی» غریبانه‌ای گفتید و تفنگ از دستتان افتاد و من نفهمیدم چرا . ولی بی اختیار پیش دوییدم تا تفنگ را بردارم و به دستتان بدهم ؛ مثل گاهی که در کلاس ، قلمی ، کاغذی از دستتان می‌افتد و ما بی اختیار خم می‌شدیم تا آن را به شما بدھیم .
۰/۵		ایستاده بودید ولی تفنگ را نگرفتید . به دستتان نگاه کردم ، دیدم که از مچتان خون می‌ریزد ، تفنگ را با دست چپ از من گرفتید و همه را گفتید که برونده بازگشته بدهم به حال اوستان ، انگار نه انگار که یک دست از دست داده‌اید .»
۰/۵		۲۹- در سطح فکری شعر دوره انقلاب ، وضعیت حماسه و عرفان چگونه است؟
۰/۵		۳۰- هر یک از ویژگی‌های زیر، مربوط به کدام یک از قلمروهای سه‌گانه «شعر انقلاب اسلامی» است؟ الف) آشنایی‌زدایی و روی‌آوردن به ترکیب‌های بدیع و بی‌سابقه . ب) بعد از پیروزی انقلاب ، قالب‌های سنتی مورد توجه قرار گرفت .

«ادامه سوالات در صفحه چهارم»

باسمه تعالی

نام و نام خانوادگی:	ساعت شروع: ۸ صبح	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	سوالات امتحان نهایی درس : علوم و فنون ادبی ۳
مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	تاریخ امتحان: ۱۴۰۰/۰۴/۱۵	تعداد صفحه: ۵	پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه
دانش آموزان روزانه سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۴۰۰ http://aee.medu.ir			

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
۰/۵	۳۱- پس از تعیین پایه‌های آوایی، «وزن» مصراج اول را بنویسید. «در چه هنگامی بگویم من؟ یک نفر در آب دارد می‌کند بیهوده جان قربان؟»	
۰/۵	۳۲- در بیت «رنگین سخنان در سخن خویش نهانند / از نکhet خود نیست به هر حال جدا گل» چه آرایه‌ای به کار رفته است؟ بخشی را که آرایه در آن قرار دارد، مشخص کنید.	
۰/۵	۳۳- شاعر در بیت «غنچه و گل، اشک بلبل گرنمی کردند پاک / آستین آن چرا خونین شد و دامان آن» چه آرایه‌ای را در شعر خلق کرده است؟ در مورد تشخیص خود بنویسید.	
۰/۵	۳۴- در کدامیک از بیت‌های زیر «آرایه‌اسلوب معادله» آمده است؟ برای تشخیص خود دلیل بیاورید. الف) ابر از آن پیدا شود کز رشك خورشید رُخش آستین بر رُخ نهد با دامن تر آفتاب ب) فکر شنبه تلخ دارد جمعه اطفال را عشرت امروز بی اندیشه فردا خوش است	
۰/۵	۳۵- شعر زیر در چه قالبی سروده شده است؟ یکی از ویژگی‌های این نوع شعر را بنویسید. پروانه و شمع و گل شبی آشتند در طرف چمن وز جور و جفای دهر با هم گفتند بسیار سخن	
۰/۵	۳۶- «نام بحر» بیت زیر را بنویسید. «در خود نمی‌بینم که من بی او توانم ساختن یا دل توانم یک زمان از کار او پرداختن»	
۲۴	جمع	فرخنده فرجام باشد